

ห้องสมุดมือถือ

M-Library

สุนันทา วงศ์ชาติ¹
Sunanta Wongchalee

สุรดา สุวรรณปักษ์²
Surada Suwannapak

¹ เจ้าหน้าที่บริการสารสนเทศ ห้องสมุดวิทยาลัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: surada.s@chula.ac.th

² เจ้าหน้าที่บริการสารสนเทศ ห้องสมุดวิทยาลัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: surada.s@chula.ac.th

บทคัดย่อ

ห้องสมุดหลายแห่งได้ปรับบทบาทและพัฒนางานบริการต่าง ๆ ให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศต่าง ๆ ได้บนอุปกรณ์สื่อสารแบบไร้สายไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์แบบชาญฉลาด ไอแพด ไอโฟน แท็บเล็ต และเน็ตบุ๊ก หรือที่เรียกว่า ห้องสมุดมือถือ ทำให้ผู้ใช้สามารถใช้บริการของห้องสมุดได้ทุกที่ ทุกเวลา ซึ่งบริการห้องสมุดที่พัฒนาเหล่านี้สามารถรองรับกับการดำเนินชีวิตแนวใหม่ของคนในสังคมในยุคเทคโนโลยีมือถือ นอกจากนี้บทความได้นำเสนอผลการสำรวจความต้องการโปรแกรมประยุกต์ของผู้ใช้ห้องสมุด

Abstract

Many libraries have changed their traditional services and role by making services to be used on mobile devices: such as smartphones, iPads, iPhone, tablets, and netbooks, which is called a Mobile library, to serve users anywhere and anytime. These developed services are compatible with the life style of the people in this mobile technology era. Moreover, the article also presented the survey results on library applications need of users.

คำสำคัญ: ห้องสมุดมือถือ เทคโนโลยีมือถือ

Keyword: M-library, Mobile technology

บทนำ

ยุคของเทคโนโลยีมือถือ (Mobile technology) ปรากฏชัดเจน เมื่อผู้ผลิตแต่ละค่ายได้นำอุปกรณ์สื่อสารแบบพกพาไม่ว่าจะเป็น โทรศัพท์มือถือ โทรศัพท์แบบชาญฉลาด (Smartphone) คินเดิล (Kindle) ไอพอด (iPods) ไอแพด (iPad) เน็ตบุ๊ก (Netbook) หรือ แท็บเล็ต (Tablet) ออกมาจำหน่ายแข่งขันกันในห้องตลาดมากขึ้น พร้อมทั้งพัฒนารูปแบบให้มีความทันสมัย น้ำหนักเบา พกพาสะดวก ใช้งานง่าย และสามารถรองรับกับโปรแกรมประยุกต์ (Application) ต่าง ๆ ได้ ประกอบกับราคาของอุปกรณ์ที่ถูกลง ทำให้ปริมาณการซื้อและปริมาณการใช้มากขึ้นตามไปด้วย ดังการสำรวจของบริษัทอินเตอร์เนชันแนลดาต้า (The International Data Corporation: IDC) ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่ายอดรวมของการขายอุปกรณ์โทรศัพท์แบบชาญฉลาดทั่วโลกที่มีมากถึง 302.6 ล้านเหรียญในปี 2010 (Yeh. 2012: 64) และการสำรวจการเข้าถึงโทรศัพท์มือถือ (The Mobile Access 2010 Report) พบว่า 2 ใน 5 ของประชากรวัยผู้ใหญ่ใช้โทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 40 จากร้อยละ 32 ในปี 2009 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายรูปและรับ-ส่งข้อความรวมทั้งใช้โปรแกรมประยุกต์อื่น ๆ และมีแนวโน้มว่าจำนวนการใช้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ใช้กลุ่มอายุ 18-29 ปี จำนวนกว่าร้อยละ 95 ใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อส่งอีเมลและใช้อินเทอร์เน็ต (Smith. 2010: 2) ส่วนกลุ่มนักศึกษาในมหาวิทยาลัย พบว่า มีการใช้และเป็นเจ้าของโทรศัพท์มือถือเพิ่มสูงมาก โดยปี 2007 มีจำนวนการใช้โทรศัพท์มือถือ ร้อยละ 42.4 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 67.8 ในปี 2009 (Walker; & Jorn. 2009: 13; อ้างอิงจาก Barnhart. 2011: 280)

สังคมเมืองที่ผู้คนส่วนใหญ่ใช้ชีวิตแบบเร่งรีบ เวลาส่วนใหญ่ถูกใช้ไปกับการเดินทาง พฤติกรรมการบริโภคที่เปลี่ยนไปทำให้ผู้คนต้องการความสะดวกสบายและรวดเร็วในการทำกิจกรรม ธุรกิจหรือการรับบริการต่างๆ การนำเทคโนโลยีสื่อสารเข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยในการดำเนินชีวิตประจำวันจึงเป็นสิ่งจำเป็น ผู้คนให้ความสนใจในบริการรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ มากขึ้น ดังจะเห็นได้จากธุรกิจบริการหลายแห่งได้พัฒนาบริการของตนผ่านโปรแกรมประยุกต์ที่ผู้ใช้สามารถนำไปใช้ได้บนอุปกรณ์มือถือหรือโทรศัพท์แบบชาญฉลาดซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คนยุคใหม่ ซึ่งผู้ใช้สามารถดาวน์โหลดบริการโปรแกรม

ประยุกต์ที่ชื่นชอบและใช้อยู่เป็นประจำไว้ในเครื่องมือสื่อสารแบบพกพาหรือโทรศัพท์มือถือของตน เพื่อสามารถทำธุรกรรม และใช้บริการต่าง ๆ เช่น ธุรกรรมการเงินกับธนาคาร การสำรองที่พัก การซื้อตั๋ว การหาข้อมูล การอ่าน การใช้บริการ ห้องสมุด เป็นต้น ซึ่งสามารถกระทำได้ที่ทุกสถานที่และทุกเวลา ทำให้ลดเวลาการเดินทางและประหยัดค่าใช้จ่าย กล่าวได้ว่า เครื่องมือสื่อสารแบบพกพาได้เปลี่ยนวิธีการส่งต่อและเข้าถึงข้อมูลของคนในยุคปัจจุบัน (ACRL research Planning and Review Committee. 2012: 314)

บทความนี้นำเสนอผลการวิจัยของต่างประเทศ ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของบริการห้องสมุดบนเครื่องมือสื่อสารแบบพกพา โดยเฉพาะผลการสำรวจความต้องการโปรแกรมประยุกต์ของห้องสมุดผ่านโทรศัพท์มือถือของผู้ใช้ และบริการต่าง ๆ อยู่บนโทรศัพท์มือถือ ทำให้ผู้อ่านทราบว่าบริการห้องสมุดผ่านเครื่องโทรศัพท์มือถือมีอะไรบ้าง และแหล่งข้อมูลที่รวบรวมโปรแกรมประยุกต์สำหรับเครื่องโทรศัพท์มือถือ ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้

ผู้ต้องการอะไรจากห้องสมุดในยุคของเทคโนโลยีไร้สาย?

การศึกษาของศูนย์วิจัยประยุกต์อีดูคาออส (EDUCAUSE Center for Applied Research) ในปี 2011 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาร้อยละ 55 ใช้เครื่องมือสื่อสารโทรศัพท์แบบชาญฉลาด นักศึกษาจำนวนมากกว่าร้อยละ 62 ใช้ไอแพด และร้อยละ 21 ใช้เน็ตบุ๊ก ไอแพด และแท็บเล็ต นักศึกษาจำนวน 2 ใน 3 ใช้เครื่องมือเหล่านี้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการศึกษา โดยร้อยละ 59 ใช้เพื่อการรับข้อมูลข่าวสารบนอินเทอร์เน็ต และร้อยละ 24 ใช้เพื่อการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาต้องการใช้บริการของห้องสมุดผ่านโทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องการให้ห้องสมุดให้บริการโปรแกรมประยุกต์สำหรับใช้บนโทรศัพท์มือถือ (ACRL Research Planning and Review Committee. 2011: 314)

พฤติกรรมการใช้เครื่องมือสื่อสารแบบพกพาและโทรศัพท์มือถือของผู้ใช้ดังกล่าว ทำให้ห้องสมุดหลายแห่งพัฒนาการบริการเพื่อรองรับกับเทคโนโลยีการสื่อสารแบบพกพาโดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือ เช่น บริการทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic resources) บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า (Reference services and notification) บริการอ้างอิงเสมือน (Virtual library) บริการส่งข้อความแจ้งเตือน (Text messaging) เว็บไซต์ห้องสมุดสำหรับโทรศัพท์มือถือ (Mobile library websites) ไอแพดผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile OPAC) เป็นต้น เพื่อช่วยให้ผู้ใช้ได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร บริการต่างๆ ของห้องสมุด ได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ และเตรียมการที่จะพัฒนาบริการอื่น ๆ ให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ห้องสมุด (Library application) สำหรับอุปกรณ์สื่อสารเหล่านี้ นอกจากนี้ยังมีตัวแทนจำหน่ายฐานข้อมูลหลายแห่งพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนให้สามารถใช้งานได้บนอุปกรณ์สื่อสารแบบพกพา เช่น EBSCOhost, JSTOR, Elsevier, Thomson, Reuters เป็นต้น โดยพัฒนาโปรแกรมประยุกต์สำหรับการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ได้บนโทรศัพท์มือถือทั้งที่เป็นระบบปฏิบัติการแบบ IOS ของไอโฟน และ Android รวมทั้งศูนย์ห้องสมุดคอมพิวเตอร์ออนไลน์ (OCLC: Online Computer Library Center) เปิดให้เข้าถึงฐานข้อมูล WorldCat ได้บนโทรศัพท์มือถือ (ACRL Research Planning and Review Committee. 2012: 314)

บาร์ลีย์ (Barlie. 2011: 222) ได้รวบรวมโปรแกรมประยุกต์สำหรับโทรศัพท์มือถือ (Mobile application) พร้อมทั้งแหล่งข้อมูล เพื่อเสนอแนะแก่ห้องสมุดที่วางแผนให้มีบริการบนโทรศัพท์มือถือ โดยแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ตามความสนใจของห้องสมุด ดังนี้

1. ประวัติและการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์และเว็บไซต์สำหรับโทรศัพท์มือถือ (History and development of mobile applications and websites) เช่น

Libraries to Go: Mobile Tech in Libraries บริการภาพสไลด์กล่าวถึงห้องสมุดที่จะใช้และพัฒนา

บริการบนโทรศัพท์มือถือได้อย่างไร ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.slideshare.net/ellyssa/libraries-to-go-mobile-tech-in-libraries-presentation>

Library in Your Pocket: Strategies and Techniques for Developing Successful Mobile Services พัฒนาโดย ห้องสมุดมหาวิทยาลัยนอร์ทแคโรไลนา (North Carolina State University Libraries) ระบุถึงเทคนิค วิธีการสร้างและประชาสัมพันธ์บริการของห้องสมุดบนโทรศัพท์มือถือ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.educause.edu/Resources/LibraryinYourPocketStrategiesa/195003>

M-Libraries Library Success: A Best Practices Wiki รวบรวมรายชื่อห้องสมุดที่ให้บริการเว็บสำหรับโทรศัพท์มือถือและสำนักพิมพ์ที่ให้บริการฐานข้อมูลบนเครื่องมือเทคโนโลยีไร้สาย ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://libsucces.org/index.php?title=M-Libraries>.

Spectrum: Mobile Learning, Libraries, and Technologies บล็อกที่กล่าวถึงเครื่องมือเทคโนโลยีไร้สายรวมทั้งโปรแกรมประยุกต์ต่างๆที่ใช้ในห้องสมุด ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://mobile-libraries.blogspot.com>

2. โปรแกรมประยุกต์สำหรับโทรศัพท์มือถือสำหรับการเรียนรู้ (Mobile applications for learning) เช่น

Classics-23 และ 469 Books to Go รวบรวมวรรณกรรมคลาสสิกกว่า 2 หมื่นเล่ม เช่น งานเขียนของ อริสโตเติล เบลโต้ เป็นต้น รวมทั้งหนังสือเสียง (Audio books) ให้บริการดาวน์โหลดฟรี ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://spreadsong.com>

Dropbox ให้บริการเนื้อที่สำหรับจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ทั้งไฟล์ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ เนื้อหาต่างๆ ผู้ใช้สามารถนำข้อมูลไปเก็บและดาวน์โหลดมาใช้งานได้ รวมทั้งการแบ่งปันไฟล์ให้ผู้อื่นสามารถดาวน์โหลดได้ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.dropbox.com>

3. การค้นหาและดาวน์โหลดโปรแกรมประยุกต์ต่างๆ บนโทรศัพท์มือถือ (Discovering and downloading mobile applications)

AppBrain เว็บไซต์ให้บริการค้นหาโปรแกรมประยุกต์ต่างๆ สำหรับระบบปฏิบัติการ Android ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.appbrain.com>

Applicious เว็บไซต์ให้บริการค้นหาโปรแกรมประยุกต์ต่างๆ สำหรับโทรศัพท์มือถือทั้งระบบปฏิบัติการ Android และโทรศัพท์ไอโฟน ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.applicious.com>

App Store เว็บไซต์ให้บริการค้นหาโปรแกรมประยุกต์ ที่จัดทำเป็นหมวดหมู่แต่ละประเภท เช่น เกม ธุรกิจ การศึกษา บันเทิง เป็นต้น สามารถดาวน์โหลดใช้ได้สำหรับโทรศัพท์ไอโฟนและเครื่องไอแพดเท่านั้น ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://itunes.apple.com/us/genre/mobile-softwareapplications>

App Store HQ เว็บไซต์ให้บริการค้นหาโปรแกรมประยุกต์ ที่ได้แบ่งเป็นหมวดหมู่ไว้ พร้อมบทวิจารณ์โปรแกรมประยุกต์ใหม่ ๆ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.appstorehq.com>

4. เว็บไซต์สำหรับเปิดบนโทรศัพท์มือถือ (Mobile websites) เช่น

MedlinePlus Mobile จัดทำโดย หอสมุดแพทย์แห่งชาติ (National Library of Medicine) ประเทศสหรัฐอเมริกา บริการข้อมูลทางการแพทย์ ได้แก่ โรคต่าง ๆ สาเหตุ และการรักษา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับยา ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://m.medlineplus.gov>

Encyclopedia Britannica Mobile สารานุกรมบริตanniค้าออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถือ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://i.eb.com>

5. การพัฒนาเว็บไซต์สำหรับโทรศัพท์มือถือ โอแพคและโปรแกรมประยุกต์อื่น ๆ (Creating mobile websites, OPACs, and applications) เช่น

Android Developers บริการข้อมูลการสร้างโปรแกรมประยุกต์สำหรับระบบปฏิบัติการ Android ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://developer.android.com>

Library Anywhere บริการโปรแกรมประยุกต์สำหรับสืบค้นโอแพคของห้องสมุดบนโทรศัพท์มือถือ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.librarything.com/forlibraries>

6. ตัวอย่างของห้องสมุดและเว็บไซต์ที่ให้บริการผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile library and web sites) เช่น

Adelphi University Libraries Mobile (AU2GO) ให้ข้อมูลเวลาทำการของห้องสมุด การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ และเชื่อมโยงไปยังเว็บบล็อกของห้องสมุด ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://m.adelphi.edu/library>

Albertsons Library, Boise State University บอกวิธีการต่างๆ ในการค้นหาห้องสมุด สถานที่ห้องสัมมนากลุ่มย่อยที่ใช้บ่อย โดยเชื่อมโยงไปยังแผนที่ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://library.boisestate.edu/m>

North Carolina State University Libraries ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.lib.ncsu.edu/m/home/?browse=iphone>

จากการสำรวจห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและห้องสมุดประชาชนในสหรัฐอเมริกา จำนวน 483 ห้องสมุด ได้แก่ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 291 แห่ง ห้องสมุดประชาชน 185 แห่ง เกี่ยวกับการให้บริการผ่านโทรศัพท์มือถือ ในปี 2010 พบว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ร้อยละ 43 และห้องสมุดประชาชน ร้อยละ 33 ให้บริการห้องสมุดผ่านโทรศัพท์มือถือแบบชาญฉลาด บริการที่น่าร้อง เช่น บริการเว็บไซต์ห้องสมุดสำหรับโทรศัพท์มือถือ (Mobile websites) รายการทรัพยากรสารสนเทศผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile catalogs) บริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้าผ่านการส่งข้อความบนโทรศัพท์มือถือ (SMS reference) เป็นต้น ซึ่งบริการเหล่านี้ไม่มีความยุ่งยากในการให้บริการอีกทั้งเป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นประโยชน์ของการให้บริการผ่านโทรศัพท์มือถือ เพื่อจะได้มีการพัฒนางานบริการอื่น ๆ ต่อไป และห้องสมุด จำนวน 2 ใน 5 ของห้องสมุดทั้งหมดได้วางแผนให้บริการผ่านโทรศัพท์มือถือแก่ผู้ใช้บริการในอนาคตอันใกล้ นอกจากนี้จากการสำรวจจากผู้ให้บริการที่ใช้และไม่ใช้โปรแกรมประยุกต์ห้องสมุดผ่านโทรศัพท์มือถือ จำนวน 2,000 คน โดยการสอบถามว่าผู้ใช้ต้องการโปรแกรมห้องสมุดบนอุปกรณ์สื่อสารไร้สายอะไรบ้าง พบว่าผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่ต้องการบริการค้นหาหนังสือออนไลน์ (ร้อยละ 60.2) การขยายเวลาการยืมและการต่ออายุการยืมหนังสือ (ร้อยละ 59.4) บริการแนะนำหนังสือใหม่ (ร้อยละ 57.5) บริการจองหนังสือ (ร้อยละ 57.3) และบริการอื่นๆ ตามลำดับ (Thomas. 2010: Online) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ผลจากการสำรวจความต้องการโปรแกรมประยุกต์ของห้องสมุดผ่านโทรศัพท์มือถือของผู้ใช้

บริการที่ต้องการ	ผู้ที่เคยใช้โปรแกรมประยุกต์ ของห้องสมุดผ่านโทรศัพท์มือถือ N=2000 (ร้อยละ)	ผู้ที่ไม่เคยใช้โปรแกรมประยุกต์ ของห้องสมุดผ่านโทรศัพท์มือ ถือ N=2000 (ร้อยละ)
การค้นหานั่งสือออนไลน์	60.2	26.9
การขยายเวลายืม-คืน และต่ออายุการยืม	59.4	27.1
การจองหนังสือ	57.3	25.8
แนะนำหนังสือใหม่	57.5	25.2
ข้อมูลเกี่ยวกับห้องสมุด	53.4	24.4
ข้อมูลการวิจารณ์หนังสือ	54.7	23.5
การเข้าถึงและจัดการบัญชีผู้ใช้ห้องสมุดของตนเอง	55.5	22.8
การยืมหนังสือด้วยตนเอง	53.0	23.0
การค้นหากลุ่มผู้อ่านหนังสือแนวเดียวกัน	52.6	21.5
การสืบค้นฐานข้อมูลและอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	48.5	19.8
การดาวน์โหลดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	47.6	19.4
การดาวน์โหลดหนังสือเสียง	48.5	19.0

ที่มา: Thomas, L.C. (2012, February 7). *The State of Mobile in Libraries 2012*. Online.

จากการสำรวจการให้บริการห้องสมุดผ่านโทรศัพท์มือถือในประเทศไทย พบว่ามีห้องสมุดจำนวนน้อยมากที่ให้บริการดังกล่าว เท่าที่ปรากฏได้แก่ ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล และห้องสมุดสุรรัตน์ โอสถานุเคราะห์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่ได้เปิดให้บริการแจ้งข้อมูลการยืม-คืน การจองหนังสือผ่านโทรศัพท์มือถือ ซึ่งห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553: ออนไลน์) ถือได้ว่าเป็นห้องสมุดต้นแบบที่มีการพัฒนางานบริการอย่างต่อเนื่อง จนได้รับรางวัลด้านคุณภาพการบริการดีเด่น จากการประเมินของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) และรางวัลดีเด่นด้านการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนประเภทนวัตกรรม เมื่อ พ.ศ. 2551 และได้รับรางวัลดีเด่นระดับชาติ ประเภทการให้บริการประชาชน เมื่อ พ.ศ. 2553 ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ได้พัฒนาการบริการห้องสมุดผ่านโทรศัพท์มือถือที่เรียกว่า “Library Beep!” ในการแจ้งให้ผู้ใช้ทราบว่ายืมหนังสือที่ยืมใกล้ครบกำหนดส่งคืน โดยแจ้งเตือนล่วงหน้า 1 วันก่อนถึงกำหนดส่งคืนหนังสือ พร้อมทั้งแจ้งรายชื่อยืมหนังสือที่ค้างส่ง ด้วยระบบ SMS ผ่านโทรศัพท์มือถือ และหากผู้ใช้ต้องการยืมต่อก็สามารถทำยืมต่อได้ที่หน้าเมนู “ยืมต่อระบบอัตโนมัติ” (Automated book renew) ได้ทันที นอกจากนี้ห้องสมุดได้พัฒนาโปรแกรมประยุกต์สำหรับใช้บนโทรศัพท์มือถือไอโฟนและไอแพด โดยผู้ใช้บริการสามารถสำรวจรายชื่อหนังสือใหม่ สืบค้นหนังสือ และยืมต่อหนังสือ ได้อย่างง่ายดายเพียงปลายนิ้วสัมผัสหน้าจอของโปรแกรมบนอุปกรณ์สื่อสาร (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์. 2554: ออนไลน์) เนื่องจากบริการดังกล่าวเป็นเรื่องใหม่และเพิ่งมีให้บริการ ห้องสมุดจึงยังไม่มีการสำรวจผลกระทบ ผลดีและข้อจำกัดของการดำเนินงาน แต่จากการสอบถามผู้ใช้บริการพบว่าผู้ใช้พึงพอใจกับประโยชน์ที่ได้รับจากบริการเหล่านี้ (นฤมล กิจไพศาลเจริญ. 2555: สัมภาษณ์)

กล่าวได้ว่าอุปกรณ์สื่อสารแบบพกพาโดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือได้ปฏิวัติการให้บริการของห้องสมุดแบบเดิม ทำให้ห้องสมุดต้องประยุกต์เทคโนโลยีสื่อสารในงานบริการซึ่งเป็นการเปลี่ยนการให้บริการจากแบบเชิงรับมาเป็นการให้บริการ

เชิงรุก (ACRL Research Planning and Review Committee. 2011: 314) และทำให้บรรณารักษ์ต้องเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสื่อสารไร้สายต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาตนเองให้สามารถติดตาม ควบคุมและจัดการกับสารสนเทศจำนวนมากได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึงบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดได้ด้วยตนเอง (Self-service features) อย่างสะดวกและรวดเร็วตามสภาพแวดล้อมและสังคมที่เปลี่ยนไปเช่นปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์. (2553). **บริการเตือนล่วงหน้า Library Beep!**. สืบค้นเมื่อ 7 สิงหาคม 2555, จาก <http://www.polsci.chula.ac.th/library/index.php/service/2dcbffe3097b21ffa1fbc8f2213c4b7f>
- _____. (2554). **Application บน iPhone**. สืบค้นเมื่อ 18 กันยายน 2555, จาก <http://www.polsci.chula.ac.th/library/index.php/polsciilibrary>
- นฤมล กิจไพศาลเจริญ. (2555, 13 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดย สุนันทา วงศ์ชาติ ที่ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ACRL Research Planning and Review Committee. (2012, June). 2012 Top Ten Trends in Academic Libraries: A Review of the Trends and Issues Affecting Academic Libraries in Higher Education. **College and Research Libraries News**. 73(6): 311-320.
- Barile, L. (2011, April). Mobile Technologies for Libraries: A List of Mobile Applications and Resources for Development. **College and Research Libraries News**. 72(4): 222-228.
- Barnhart, F.; & Pierce, J. E. (2011). Becoming Mobile: Reference in the Ubiquitous Library. **Journal of Library Administration**. 51: 279-290.
- Smith, A. (2010, July). **Mobile Access 2010**. Retrieved September 20, 2012, from http://www.pewinternet.org/~media/Files/Reports/2010/PIP_Mobile_Access_2010.pdf
- Thomas, L.C. (2010, October). **Gone Mobile? (Mobile Libraries Survey 2010): Mobile Catalogs, SMS Reference, and QR Codes are on the Rise, How are Libraries Adapting to Mobile Culture?**. Retrieved September 7, 2012, from http://www.library-journal.com/lj/ljinprintcurrentissue/886987-403/gone_mobile_mobile_libraries_survey.html.csp
- _____. (2012). **The State of Mobile in Libraries 2012**. Retrieved September 7, 2012, from <http://www.thedigitalshift.com/2012/02/mobile/the-state-of-mobile-in-libraries-2012>
- Yeh, S-T.; & Fontenelle, C. (2012, January). Usability Study of a Mobile Website: The Health Sciences Library, University of Colorado Anschutz Medical Campus, Experience. **Journal of Medical Library Association**. 100(1): 6468.